

Azorerna
Sidan 6-7

Nässlingen
Sidan 10-11

Laryredaktionen önskar
alla läsare en riktigt

Glad Påsk

Dem ska vi fira
Sidan 16

En ny behandlingsmetod
Sidan 4

Ett besök i Estland
Sidan 14

Solen och vindarnas ö
Sidan 12-13

LARY

Ärgång 29 • Nr 1-2002

SVENSKA LARYNGFÖRBUNDET

KANSLI & REDAKTION

Barks Väg 14, 170 73 Solna

TEL. 08-655 83 10 - FAX. 08-655 46 10

TEXTIEL. 08-655 43 20

E-POST laryngforbundet@telia.com

POSTGIRO 85 17 54-2

BANKGIRO 5703-3573

ANSVARIG UTGIVARE Bo Persson

REDAKTÖR Bo Zachrisson

MEDARBETARE I REDAKTIONEN

Kerstin Wähler, Ragnar Sarin

Gunnar Schneider

FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Bo Persson

Övre Hantverksgatan 20 A

831 36 Östersund

TEL. 063-12 30 41

MOBIL 070-512 51 96

E-POST bo.persson.laryng@telia.com

GRAFISK FORM

Gunnar Schneider

E-POST schneider@chello.se

TRYCK

SCR Konst- och Kvalitetstryck AB

MATERIAL

till tidningen sänds till:

Svenska Laryngförbundet

Barks väg 14, 170 73 Solna

Märk kuvertet "Lary"

Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt, ej beställt material.

Insänt material returneras endast på begäran.

Eftertryck och citering är tillåten om källan anges.

ANNONSER

1/1 sida färg 7.000:-

1/1 sida i svart 5.000:-

1/2 sida i svart 2.750:-

(180x139 mm)

(87x165 mm)

1/4 sida i svart 1.500:-

Spalt 56x265 mm 2.250:-

STIFTELSEN LARYNGFONDEN

Barks väg 14, 170 73 Solna

TEL. 08-655 40 01

E-POST laryngfonden.kansli@telia.com

POSTGIRO 90 02 02-3, 91 82 58-5

BANKGIRO 5936-5338

I N N E H Ä L L

2 Ledaren

Ordföranden kåserar

3 Kära hälsningar

Julkort från Huvudnässkolan

4 En ny behandlingsmetod

Rolf Lundevall berättar

5 Talkurs

i Norra Sveriges Laryngförening

6-7 Azorerna

Göteborgsföreningens rehabresa

8-9 Dysfagi- och laryngektomistudier

Maria från Lund redovisar

10-11 Nässlingen, Bengt kåserar om en av sina pärlor

12-13 Solen och vindarnas ö

Stockholmsföreningens rehabresa

14-15 Ett besök i Estland

inför Nordisk Kongress

16 Onkologbesök

Bearbetning av onkologerna

Dem ska vi fira

Två födelsedagsbarn hyllas

Invitation till limerick

17 Doktors spalt

Svar av två frågor

Rätt lösning på

LA-kryss 4/2001

18 Nytt LA-kryss nr

Påskägstrakryss

L E D A R E N

Så får vi önska varandra en god fortsättning på det nya året, som tillika är SLF:s 35:e verksamhetsår vilket skall uppmärksammas vid vår riksstämman den 27 april på Foresta kongresscentrum på Lidingö.

Vår 35-åriga historia finns då dokumenterad i en skrift sammanställd, tryckt och utgiven av en kommitté inom förbundet.

Ett stort tack

Tack alla "kämpar" för Ert arbete under den tid vårt förbund har verkat och verkar, framtiden förpliktigar.

Väl medveten om att det finns många medlemmar av instiftarna, som fortfarande är aktiva, ingen nämnd och ingen glömd.

Nordisk kongress

Vidare har vi Nordisk kongress för laryngektomerade och munhåleopererade den 19 -22 september

2002, även denna kongress hålls på Foresta på Lidingö.

Nordisk kongress omfattar deltagare från Norge, Danmark, Finland, Island och för första gången Balticum, samt vi i Sverige som är värdland. Även vårt europeiska förbund C.E.L. representerar med två delegater.

Vi bedömer det som att vårt program för fyra dagar skall tilltala oss alla.

Billigare tandvård

För att gå vidare i vardagen har alla som är över 50 år+, vi med våra tandvårdsproblem, kan glädjande se framåt emot förmånligare och billigare tandvårdskostnad, fr.o.m 2002-07-01 enligt ett riksdagsbeslut.

Glad Påsk på alla

Bo Persson

Förbundsordförande

SVENSKA
LARYNGFÖRBUNDET

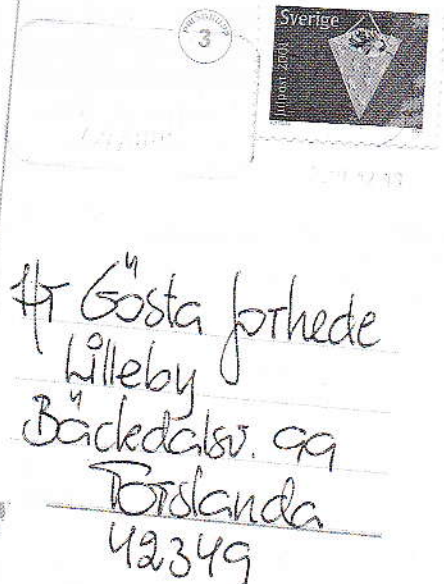
- ♥ har ett tiotal läns- och regionföreningar runt om i landet
- ♥ bevakar och tillvaratar medlemmarnas intressen
- ♥ arbetar aktivt för att hjälpa medlemmarna tillbaka till ett meningsfullt liv
- ♥ ordnar rehabiliteringsseminarier och -resor
- ♥ har sitt kansli i Stockholm
- ♥ arbetar för att starta samtalsgrupper för både patienter och anhöriga antingen via sjukvårdspersonalen eller i lokalföreningarnas regi
- ♥ ger ut tidningen (LARY) med aktuell information, artiklar och reportage
- ♥ har regelbundet kurser för förbundets och föreningarnas förtroendevalda samt antirökinformatorer
- ♥ håller kontakt med myndigheter och serviceorgan
- ♥ tillhör Handikapporganisationernas Samarbetsorgan
- ♥ är en av huvudmännen i Cancerfonden
- ♥ har kontakt med motsvarande förbund i andra länder
- ♥ har förtroendeanslutna läkare, tandläkare, logoped, kurator och dietist
- ♥ har instiftat den fristående Stiftelsen Laryngfonden

Kära hälsningar

God Jul
och
Gott Nytt År
och
Vi alla på Huvud-
nässkolan i Vbg
Ditt deltagande
i vår drog- och
var det mest upp-
skattade inslaget!

Original av Mats Wåberg

Detta julkort fick Gösta från Huvudnässkolan i Vänersborg där han var en hel dag och hade rökinformation för 230 ungdomar i Aulan den 20:e november

Själv tycker han att det är roligt att få en sån här uppskattning.

Hälsningar
Gullvi

En ny och annorlunda behandlingsmetod

– Av Rolf Lundevall –

Jag är en 82 årig man som är medlem i

Västmanlands Laryngförening. Jag laryngektomerades 1979 på UAS i Uppsala min kommunikation med omvärden har sedan den dagen varit med hjälp av min servoxapparat.

Jag jobbade fram till min ordinarie pensionsdag i december 1984. Allt har trots mitt funktionshinder fungerat bra för mig tycker jag själv. Vid en solsemestervistelse tillsammans med min hustru i mars 2001 på Teneriffa, märkte jag av en tilltagande strävhet och stickande obehag längst bak i halsen. Jag trodde att det kunde vara någon form av halsinfektion, men obehagen fortsatte även när jag kom hem till Sverige, och var av den karaktären att jag började fundera om det kunde vara något allvarligare.

I vår egen förening finns ju exempel på olika tumörakkomor så jag var väl inte främmande för att jag kunde ha drabbats av en ny tumör.

En ny tumör

Den 19 april besökte jag därför öron-näsa-hals mottagningen på Centrallasarettet i Västerås. Det togs prover och jag röntgades. Den 26 april blev jag ånyå kallad till öron-näsa-hals för samtal med läkare. Mina farhågor blev då bekräftade av läkaren som meddelade att jag hade en tumör på tungroten. Den 30/4 – 2/5-01 blev jag inlagd på lasarettet då man samtidigt gjorde ett operativt ingrepp och vidgade stomat i halsen. Jag visste vid detta tillfälle diagnosen och vilken behandlingsmetod som skulle sättas in. För den fortsatta behandlingen följde nu besök på käkkirurgen där min tandstatus fastställdes och en bettskena tillverkades av samma typ som boxare och ishockeyspelare använder, i mitt fall för att ev. förhindra att tän-

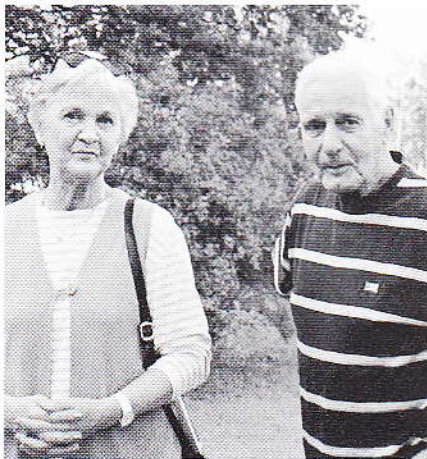
derna (inplantat) skadades vid strålbehandlingen.

Nio kanyler opererades in

Jag visste nu att den tilltänkta behandlingen skulle ske på Region-sjukhuset i Örebro, som tillsammans med Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg har det specialistkunnande som min behandling erfordrade.

Den 30/5 – 1/6-01 var jag inlagd för planering och förberedelser av min tänkta behandling.

Den 12 juni blev jag inlagd för strålbehandling. Proverna avlöste varandra.

Rolf tillsammans med hustrun Runa

Den 13 juni opererades 9 st kanylror med en diameter på ca 2 mm in under hakan och fördes upp genom svalget mot tungroten. Sedan följde datorkörning och strålbehandlingen startade kl. 11.00 den 14 juni.

Detta tillgick på följande sätt. Kanylerna under hakan kopplades till ett bälte med kontakter som jag bar runt midjan hela tiden behandlingen pågick. Från bältet kopplades sedan ledningar till den maskin som alstrade strålningseffekt. Behandlingen pågick med 25 min. varannan timme dygnet runt.

När behandlingen pågick fick ingen annan person vistas i rummet. Eftersom mitt svalg var ockuperat av kanylerna blev jag sondmatad genom näsan 4 ggr/dygn. Behandlingen var inte på något vis smärt-

sam men väldigt psykiskt påfrestande. När inte behandlingen pågick förde jag ett " normalt " sjukhusliv. Den största nackdelen jag upplevde var att inte kunna kommunicera med talspråk med sjukvårdspersonalen, läkare och med patienter etc.. Min servoxapparat fungerade inte ljudmässigt på grund av kanylerna och viss uppsvälldhet i halsområdet.

Den 20 juni avslutades strålbehandlingen, den hade då pågått i 6 dygn. Samma dag fick jag resa hem till Västerås med mycket mediciner och näringslösning för fortsatt sonmatning 4 ggr/dygn.

Anhörighjälp

Detta medförde att min hustru fick ikläda sig rollen som sjukvårdande personal för vilket hon visade stor fallenhet. Hon gav också psykiskt stöd, för ibland blev man av förklarliga skäl otålig och deppig till humöret, men hon stod hela tiden vid min sida vilket jag är stort tack skyldig.

Den 9 juli var jag på återbesök till RSÖ. Den läkaren som skötte behandlingen var överläkare Bengt Johansson och han gav mig ett positivt besked. Behandlingen hade lyckats. Han var själv glad och jag ännu gladare över beskedet naturligtvis.

Jag har nu genomgått två lyckade behandlingar mot cancertumörer. Min egen filosofi och råd till andra drabbade av den mest hata- de sjukdomen cancer. Ge aldrig upp!!

Fantastisk sjukvård

Läkarvetenskapen och människorna i vården är fantastiska och kapabla att uträtta storverk för människan.

Den 8 januari 2002 gjorde jag ett kontrollbesök på Centrallasarettet i Västerås. Även denna gång fick jag positivt besked. ■

Rolf Lundevall
Västmanlands Laryngförening

Talkurs

i Norra Sveriges Laryngförening

– Av Karin Brunnegård –

Norra Sveriges Laryngförening anordnade i september 2001 en endagskurs, fördelad på två halva dagar för att underlätta resorna, för sina medlemmar.

Ett tjugotal deltagare kom från Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län.

Deltagarna bestod av personer som behandlats för cancer och deras anhöriga. Programmet innehöll flera olika ämnen. Tre pass där alla deltog, men med tanke på att medlemmarna i föreningen har haft olika typer av cancer hade vi även träffar i grupper för att bättre kunna möta de specifika frågor som olika grupper kan ha.

Allmän diskussion och erfarenhetsutbyte

På patienthotellet Björken vid Norrlands Universitetssjukhus har flera av medlemmarna bott under de perioder de behandlats på sjukhuset. Där jobbar två kontaktsjuksköterskor som är anställda av den onkologiska kliniken.

Vår första programpunkt på kursen var ett samtal tillsammans med dessa sjuksköterskor som heter Irma Fernerud och Margareta Wickman. De höll i trådarna men samtalet blev en allmän diskussion och erfarenhetsutbyte kring hur man har upplevt sin vård.

Gruppsamtal med en grupp för larynger och en för munhålecancer

Lite senare samma dag delades deltagarna in i grupper för samtal kring frågeställningar för de olika grupperna.

De laryngektomerade funderade tillsammans med logoped Per Svensson bland annat kring tal med röstventil och samtalade om de

Två glada och nöjda arrangörer i Norra Sveriges Laryngförening. Ordförande Bo Persson samt...

olika erfarenheter som fanns i gruppen.

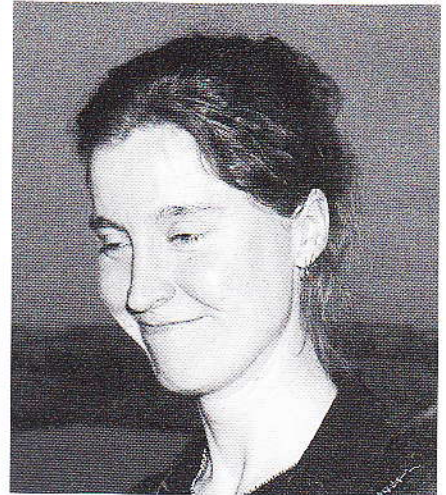
Logoped Karin Brunnegård gick igenom tal- och röstproduktion och vilka besvär som kan förekomma i samband med behandling för en cancer i munhåla eller svalg med de munhålecancerbehandlade. Denna grupp fick också en beskrivning av hur man talar sedan man fått sitt struphuvud bortopererat.

Anhörigas viktiga roll

De anhöriga samtalade med kurator Vivianne Svanborg om ämnen som kändes angelägna för dem. Det kan ju vara så att man som anhöriga har andra funderingar än den som själv går igenom en sjukdom med dess behandling och följer.

Ät- och sväljsvårigheter

Innan vi bytte om till middagen hann vi även lyssna till ett föredrag om ätning och sväljning av Per Svensson. Han visade bland annat videofilmade sväljningsundersökningar där vi fick se hur det ser ut när man sväljer. Han förklarade också var svårigheter kan uppstå efter behandling för cancer i mun- och halsregionen samt gav lite information om vilken hjälp som finns att tillgå.

...sekreteraren och logoped Karin Brunnegård på Norrlands Universitetssjukhus.

Dietisten håller koll på vikten

Den efterföljande dagen kompletterade dietist Annica Nordin med en föreläsning om dietistens roll i. Alla patienter får träffa en dietist under strålningsbehandlingen, som regel en gång/vecka. Dietisten kontrollerar bland annat att patienten inte minskar för mycket i vikt och kan tex hjälpa till med att anpassa konsistenser och ordinera näringstillskott.

Matnyttigt för alla

Som ni ser så hade vi ett varierat program för att det skulle finnas något "matnyttigt" för alla. ■

*Karin Brunnegård
Logoped och sekreterare i Norra
Sveriges Laryngförening*

LIMERICK

Herr ordförande från Östersund
får aldrig en lugn stund.
Ett möte per vecka
borde väl räcka
för att serva vårt förbund.

KW

Göteborgsföreningens resa till

AZORERNA

Av Mona Gustavsson

29 oktober-5 nov. 2001

Azorerna tillhör Portugal och ligger 130 mil väster om Lissabon i Atlanten.

Hela gänget på en trevlig resa till de fagra Azorererna

Vi var 20 förväntansfulla medlemmar som i god tid väntade på Landvetter.

Vi hade blivit upplysta om att det kunde ta lång tid vid incheckningen denna gång p g a att kontrollen kunde dra ut på tiden. Azorererna är ju ett nytt resmål så ingen av oss hade varit där tidigare.

Flygresan gick bra. Innan landningen flyttade vi tillbaka våra klockor 2 timmar för de var efter oss i tid. Ljumma vindar mötte oss på flygplatsen och vi blev snabbt bussade till hotellet. Sao Miguel Park

hette de nybyggda hotellet. Ett jätte fint hotell som låg bara ca 15 min från stan.

Informationsmöte

Vi hann knappt installera oss i våra rum förrän det var dags för informationsmöte. Där fick vi massor av tips om vad man skulle se och göra på ön. Det gick att vara med på både valsafari och delfinsafari men vi var mest intresserade av det som berättades om utflykterna till Edens Lustgård och Ungdomens källa och den vackra naturen.

Första dagen

Första morgonen tog vi det lugnt. Åt frukosten i matsalen och gick ut i stan och tittade.

Det var väldigt grönt överallt med en del träd och blommor som vi inte kände igen hemifrån.

Ingen trottoar var lik den andra. De var stensatta med små vita stenar som bildade olika mönster på var gata. En del av oss var med på Stadsrundtur för att

bli närmare bekant med stadens alla vackra byggnader.

På kvällen var vi på en gemensam träff, "Azorisk Afton". Där fick vi smaka på olika rätter från det inhemska köket. Kvällens höjdpunkt var när det kom folkloredansare från olika byar runt Ponta Delgada och hade uppvisning. De gick även och bjöd upp bland gästerna. Gösta, vår ordförande blev uppbjuden och fick visa sina dolda dansstalanger.

Andra dagen

var vi på resa till Sete Cidades- Tvillingsjöarna. På den resan besökte vi en ananasplantage. Vi fick reda på att det var mycket jobb att få fram en ananas, den skall bli planterad om ett par gånger. Ananaslikören vi fick smaka på var väldigt söt. Nu fick vi se öns enormt vackra natur. Det var höga berg och djupa dalar och allt var grönt.

Hortensioerna som nog är den mest förekommande av blommorna hade i det närmaste redan blommat ut. Det fanns bougenvilla, julstjärnor, belladonna och flera andra sorter som vi inte kommer ihåg namnen på. Helt fantastiskt vackert!

Tvillingsjöarna är två sjöar som skiljs åt av ett näs. Den ena sjön var blå, den andra grön. Det berodde

Azorisk afton med mat från det inhemska köket samt dans.

Edens Lustgård

på vattnets olika mineraler. Vi lunchade på ett mysigt ställe och vi stannade flera gånger under vägen för att få njuta av naturen och fotografera.

Bad i Ungdomens källa

En annan resa vi gjorde var till Lagoa das Furnas-Terra Nostra. Där besökte vi en vacker botanisk trädgård med Ungdomens källa. De flesta som kunde bada tog en chans att bli 20 år yngre, som kunde ske enligt guiden. Lunchen var väldigt fantastiskt anordnad. Ägaren till den restaurang vi var på väg till hade kl 06.00 samma dag lagt flera olika sor-

ters kött, grönsaker mm. i en gryta. Därefter hade han åkt till ett speciellt ställe och grävt ned grytan. Den heta vulkanmarken höll ca 80 grader konstant. När vi kom var det dags att gräva upp grytan igen och ta med sig den till servering. Det smakade gott och maten var vällagad. På samma resa besökte vi också en av öns teplantager. Smakprov och inköp för en del av oss.

Edens Lustgård

Vi gjorde även en resa till Nordestet- Edens Lustgård

Där besökte vi också vackra platser. Stannade för att ta kort och njuta

av naturen. Picknick vid en storslagen utsiktsplats med vin och bagetter. Inte dumt alls.

De dagar vi inte var med på buss-turer umgicks vi med varandra. Man sågs vid uteserveringarna över en cappuccino.

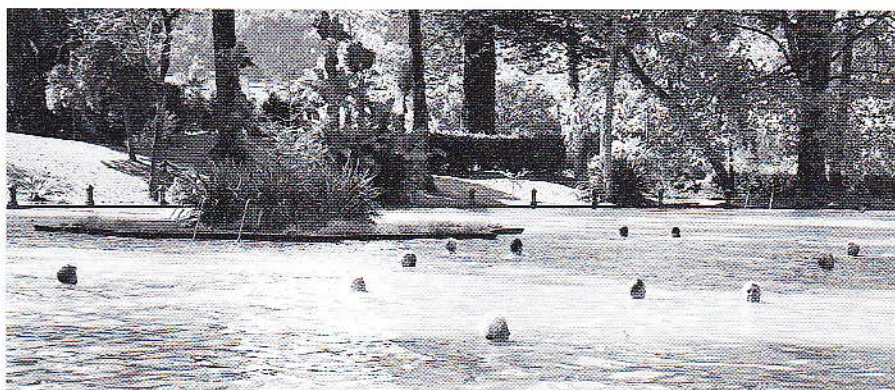
Frågekväll

En kväll berättade logopederna på ett möte om de olika projekt de håller på med. Vi ställde frågor och vi diskuterade. Verkligen nyttigt, det kommer fram så mycket på sådana möten för oss alla. Tiden rann som vanligt fort iväg när man har det som bäst och dagen för hemresan närmade sig.

Även resan hem gick bra och utan någon försening. Nu fick vi ställa om klockan till svensk tid igen.

Det har varit en jättefin och vacker resa och batterierna är laddade igen för kommande julstök.

Mona, Laryng-
föreningen
Göteborg

Ett härligt bad i Ungdomens källa

Dysfagi- och laryngektomistudier i Australien

– Av Maria Nordenberg –

Under höstterminen 2001 studerade jag på logopedprogrammet vid University of Queensland (UQ), Brisbane.

Brisbane sägs vara den "lugna" staden men har i motsats till beskrivningen ett rikt kultur- och nöjesutbud. Stadens centrala placering på den Australiensiska östkusten ger det perfekta utgångsläget för semesterresor till t.ex. regnskogen i norr och badstränderna i söder. Logopedutbildningen vid UQ är förlagd till St Lucia Campus, i den lugna stadsdelen St Lucia alldeles intill Brisbane River.

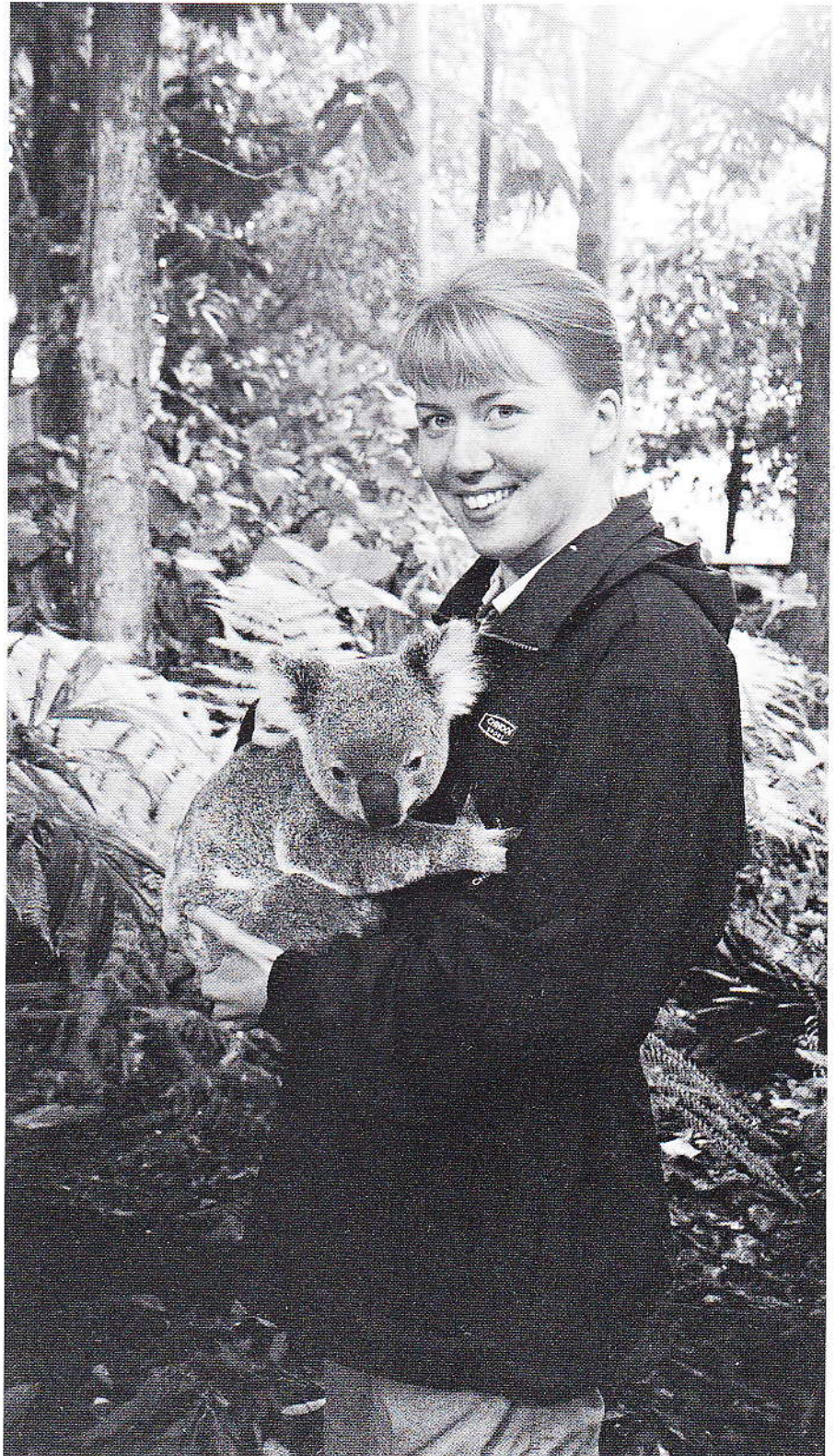
Campusområdet är mycket trivsamt och den service som tillhandahålls studenterna är av högsta kvalitet. T.ex. kan nämnas att hjälp erbjuds i struktureringen av både uppsatser och andra skriftliga uppgifter på ett speciellt center upprättat för studenter.

Dysfagi och laryngektomi

En av de kurser jag valde att läsa hade titeln "Dysfagi och Laryngektomi". Omfattningen var på 1 unit, vilket motsvarar ca 3 poäng på ett svenskt universitet.

Dysfagidelen innehöll bl.a.:

- Det neurologiska och fysiologiska perspektivet på normalt sväljande.
- Olika typer av neurologiskt orsakad dysfagi, strukturell dysfagi, dysfagi i samband med laryngektomi samt dysfagi hos barn.
- Givetvis behandlades logopedens roll och ansvar vad gäller diagnosering och behandling av dysfagipatienten. Likaså logopedens roll i

Maria tillsammans med en koala

dysfagiteamet. En av föreläsningarna var förlagd till sjukhuset "Royal Brisbane Hospital", där patientfall presenterades för klassen och löstes (diagnos och behandling) gemensamt. Därefter fick vi studenter möjligheten att ställa alla frågor som vi gått och grubblat över, till en panel. I denna panel representerades alla de yrken som ingår i ett dysfagiteam. Frågestunden var mycket givande!

Vi fick dessutom träna oss i att tolka röntgenfilmer (barium) som visade normala och patologiska sväljningsmönster. Detta gjordes på lektionen. Senare fanns också möjligheten för oss studenter att låna en CD-ROM med inspelade röntgenfilmer för träning på egen hand.

Fick träffa tre larynger

Laryngektomiavsnittet tog i likhet

med dysfagiavsnittet upp logopedens och hela laryngektomiteamets roll vid diagnos och behandling av personer med laryngeal- och hypofaryngeal cancer. Teoretiska kunskaper inom diagnostisering, behandling och omhändertagande av patienter som genomgått laryngektomi, glossektomi samt tracheostomi förmedlades. Förändringen av patientens livskvalitet efter en laryngektomi diskuterades också.

Filmer visades för att ge oss en förståelse av de operationer patienten måste genomgå, och mot slutet av kursen fick vi träffa tre personer som genomgått en laryngektomi. De visade/representerade de tre olika sätt (matstrupstal, röstprotes, artificiellt larynx =Servox) som man kan ersätta rösten med efter en laryngektomi. Vi fick också ta del av dessa människors personliga upp-

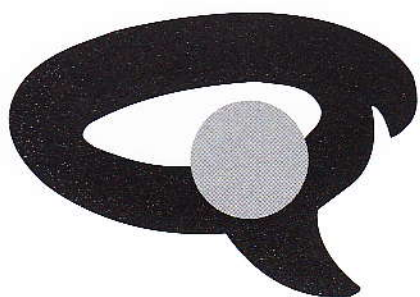
levelser av att genomgå en laryngektomi och de konsekvenser det får för livskvaliteten. Tillfälle gavs för studenterna att ställa frågor.

Tack till Laryngfonden

Jag tycker att jag fått en god grund att stå på när jag senare som logoped ska möta personer med dysfagi- och/eller laryngektomirelaterade besvär. Kursen var mycket intressant och jag är glad att jag fick förmånen att läsa den vid University of Queensland.

Därför vill jag tacka Laryngfonden för det stipendium jag tilldelades våren 2001. Det hjälpte mig ekonomiskt och möjliggjorde mina utbytesstudier i Australien. ■

Maria Nordenberg
logopedstuderande i Lund

STIFTELSEN LARYNGFONDEN *i kamp mot strup- och munhålecancer*

Laryngfonden – en fristående fond instiftad av Svenska Laryngförbundet – står öppen för ansökningar om bidrag, vilka kan beviljas i enlighet med fondens ändamål:

Fondens ändamål är att främja forskning och utveckling, särskilt inom

områdena laryng-, hemilaryng- och glossektomi samt främja vård och rehabilitering för behövande sjuka inom dessa områden, dock ej sådant som åligger stat, landsting och kommun, enligt gällande lagar, regler och praxis.

Bidrag och gåvor emottages tacksamt på:

**Bankgiro: 5936-5338 • Postgiro: 90 02 02-3
91 82 58-5**

Ansökningsblankett för bidrag finns hos:

STIFTELSEN LARYNGFONDEN

Barks Väg 14 / 170 73 SOLNA / tel: 08-655 40 01

e-mail: laryngfonden.kansli@telia.com

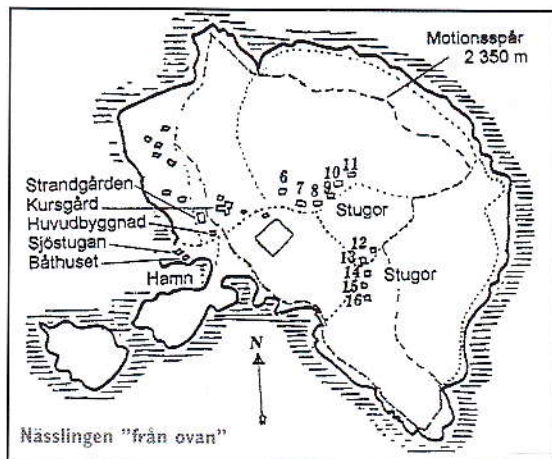
Nässlingen

– en av mina pärlor

– Av Bengt Johnsson –

I Lary kan man ofta läsa om Ragnars pärlor varmed avses platser som har något utöver det vanliga och som är värda att besöka. Här berättar jag om en av mina pärlor Nässlingen som Laryngförbundet tydligt också upptäckt

Jag heter Bengt Johnsson och genomgick en laryngektomering i juni 2000. Inför den operationen fick jag träffa en person som tidigare hade opererats för samma åkomma. Det var ett utomordentligt

starkt stöd att se att det finns hopp trots en sådan operation. Personen ifråga var Ragnar Sarin som läsaren av Lary känner igen som flitig korsordskonstruktör och artikelförfattare. Det är därför extra trevligt för mig att läsa Lary.

Att jag skriver dessa rader beror på att jag i nr 4/2001 av Lary läste om att Laryngförbundet varit på en Relax-helg på Nässlingen. Eftersom jag varit på Nässlingen vid många tillfällen och verkligen gillar den anläggningen tänkte jag berätta lite om mina intryck. Det blir på sätt och vis ett bidrag i linje med Ragnars pärlor.

I mitt yrkesverksamma liv jag haft anledning att besöka många

kursgårdar i Sverige. Men jag har kommit fram till att Nässlingen slår det mesta. Jag brukar tala om Nässlingen i så positiva ordalag att folk tror att jag har aktier i anläggningen. Men så är ingalunda fallet. Jag tycker bara att denna kursgård erbjuder det mesta som behövs som inramning till en lyckad konferens, utflykt eller vad det nu kan vara.

Skönheten stimulerar skapandet och utvecklar tanken

Vad det är som gör Nässlingen till en pärla är kanske inte så lätt att förklara. Att kursgården ligger på en ö i vår fina skärgård och har en mycket vacker natur har naturligtvis sin betydelse. Kursgården har själv i en reklamskrift skrivit "Skönheten stimulerar skapandet och utvecklar tanken". Och det fångar nog ganska bra det jag känner för Nässlingen. Jag har sällan en misslyckad konferens på Nässlingen och det beror till stor del på att konferensen äger rum på just Nässlingen.

Blomprakten

Första gången jag var på Nässlingen var i början av juni 1979 då jag anordnade en energikonferens där. Sedan dess har jag haft konferenser på Nässlingen i stort sett varje år och oftast i början av juni. Då är det för det mesta vackert väder och blomprakten är enorm.

Vad jag har förstått så brukar Laryngförbundet boka in sig på Nässlingen på hösten. Men jag rekommenderar verkligen ett besök även på försommaren. Då har naturen nyss vaknat och ängarna pryds av blommor av alla de slag. Förutom dom vanliga blommorna som gullviva, liljekonvalj, midsommarblomster, rödblåra, blodnäva, man-

Här står jag mitt uppe i beståndet av ramslök och bara njuter

delblomma, och humleblomster kan man också njuta av något mindre vanliga arter som Natt och Dag, Adam och Eva, getrams, ramslök, ormbär, gökärt och brudborst. Det är som upplagt för en blomstervandring

Tidig morgonvandring

Ljuvligast är det kanske att komma ut på ön en tidig morgon när solen

Adam och Eva

Getrams

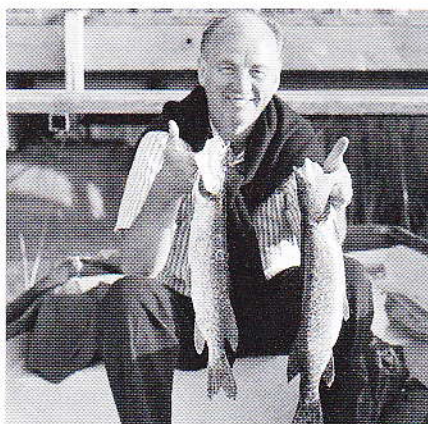
Solen går ner och korven börjar ta slut. Båthuset till höger är en alldeles utmärkt konferenslokal för ca 25 personer.

börjar värma och fåglarna sjunger som mest. En bättre början på en dag kan man knappast få, så den upplevelsen brukar jag sällan missa. Det jag saknar är att inte längre kunna känna blomdofterna, men man får leva på minnen.

Eftersom jag gillar fiske kan jag också ha haspelpöten med mig för att lura en och annan abborre från klipborna. Det finns båtar som man kan låna men med mitt handikapp så är jag inte längre så pigg på att sätta mig i en båt. Visserligen kan jag inte erinra mig att jag har drattat i någon gång men skulle det hända så är det ju liksom kört. Kanske någon av läsarna har ett bra tips på hur man som laryngektomerad klarar den problematiken.

Korvgrillning på bergsklipporna

På kvällskröken när dagens konferensövningar är avslutade brukar vi samlas på bergsklipporna mitt emot båthuset och grilla korv. Ofta har

Gäddfångst från tiden då jag fortfarande vågade mig ut i en båt.

solen legat på under dagen och varmt berget så man kan stå där långt in på kvällen utan att frysa och bara njuta av solnedgången. Ofta är det någon av deltagarna som tagit en gädda i någon av vassvikarna. Då brukar vi grilla den i folie och som krydda brukar vi använda lite ramslök från blomstervandringen. En gång fick en av deltagarna en gös på 4 kg när han pilkade strömming. Den grillade vi också i folie och den smakade utsökt.

Trevlig personal och god mat

Men en kursgård är naturligtvis inte mycket utan sin personal och sitt kök. Och personalen på Nässlingen är verkligen servicein-

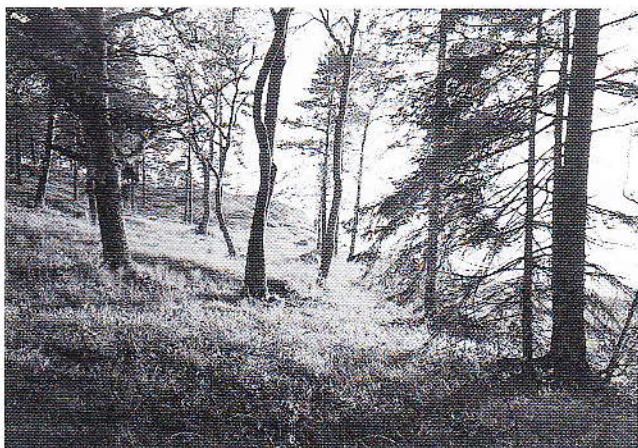
riktad och trevlig vill jag påstå. Under årens lopp har jag lärt känna många av dom t ex Sigbritt som förestår kursgården samt Birgit, Gunilla och Rune för att nämna några. Köket har utvecklats genom åren och idag tycker jag att det är förstklassig mat man serverar. Det tycker deltagarna på mina konferenser också.

När jag är där i början av juni så passar jag på att göra en preliminärbokning även för nästa år. Så i år ska vi dit den 4-5 juni och det ser jag verkligen fram emot. Nässlingen är ingalunda en pärla som jag vill bevara enbart för mig själv. Jag unnar i stället så många som möjligt att få uppleva denna fina miljö och då speciellt på försommaren. ■

Bengt Johnsson

Fakta om Nässlingen

Nässlingen är en ö belägen ca 10 minuters båtresa öster om Ljusterö. På ön finns en kursgård som ägs och drivs av "Byggettan" d v s avdelning I inom Byggnadsarbetarförbundet. Under sommarmånaderna används anläggningen som sommarnöje för byggarbetarna och under resten av året drivs den som kurs- och konferensanläggning. Totalt har man möjlighet att härberga ca 60 personer i enkelrum. Ofta bor man då i 2-3 rumsstugorna eller i någon av huvudbyggnaderna. Nässlingen är ett gammalt skärgårdshemman som köptes av byggettan.

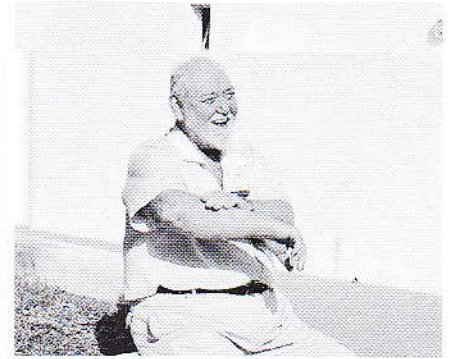
Tidig morgon längs stigen

Solen och vindarnas ö

–Text och foto Gunnar Schneider –

Första informationsmötet med mangrann uppställning och många förväntansfulla deltagare

"Glada" Harry hänger med så gott det går

Fuertevenura den näst största ön av Kanarieöarna, den soligaste, men tyvärr också den blåsigaste.

Vi var 30 glada och förväntansfulla stockholmare som gav oss av i början på februari. Ca en halvtimmes bussresa från flygplatsen fick vi äntligen efter en mycket behaglig flygresa checka in på Rui Olivia Beach, ett lågt vidsträckt hotell endast fem minuter från stranden.

Dom flesta reste på två veckor, några på tre veckor medan under-

Adam väntar på tröst

reseledare och sjuksköterska.

Vår sjuksköterska Maria var stenhård med förmiddagsgympan som bestod i flera olika program. Först lite uppmjukning med enkla rörelser sedan något Qi-gong-aktigt. Skönt var det i alla fall.

Första gympan med Maria

Fria aktiviteter

Efter gympan var det lite fria aktiviteter. Det var lite svårt att hålla ihop gruppen på dagarna. Tänk er 30 viljor som ska samsas, därför blev det små grupper som gjorde det som de kom överens om. För egen del blev det nästan varje förmiddag en lång härlig promenad längs stranden med ett dopp i havet. Havet var så salt så det sved i munnen när man badade och alldeles grönt, det såg ut att vara det mycket rent.

"Gott om vattenhål"

Som tur var fanns det en hel del vattenhål på vägen så man inte torrade ut i den varma luften.

Sanden på stranden var väldigt fin och stränderna kanske ännu finare. Förresten var det sand överallt det var nästan som att bo i en öken. Kameler fanns det gott om men tyvärr inga haremsdamer. Och inga rika oljesheiker heller för den delen.

Marknad

Varje fredag och måndag var det

tecknade endast fick vara med en enda ynka vecka. Ni kan försöka gissa vilka som var avundsjuka vid hemresan när resten av gänget hade en vecka kvar.

Efter incheckningen var det allmänt tumult. Alla skulle ut och handla något gott att fylla kylen med. På kvällen blev det gemensam middag för dom som orkade.

Första morgonen blev en liten mjukisstart med information från

Medlemsmöte på altanen med utsikt över ökenområdet

Sanddynorna sägs ha kommit ända från Sahara. Den har flugit hit med vinden

marknad i Corralejo som var den närmaste staden. Den ligger högst upp på norra änden av ön. Så fredagen gick åt att gå omkring och se en massa krimskrams bland en massa stånd. Mest var det läder, kläder och smycken. Jag försökte mig på att pruta på ett par saker men kom snabbt underfund med att jag inte var någon bra prutare så det blev bara en keps eller "kepa" som vi säger i Stockholm. Jag kom dessutom underfund om att det var lika billigt/dyrt som i Supermarket vid hotellet. Apropå dyrt! Det hade blivit mycket dyrare än för två år sen då vi var här första gången. Priserna var nästan jämförbara med våra priser hemma. Jag vet inte om jag överdriver men priserna hade säkert stigit med 50% på två år. Vad sägs om 1 liter vanlig apelsinjuice för 36 kronor. Det är tur att man inte använder juice till drinken.

Siesta

Alla tog siesta på Fuerteventura. Affärerna klappade igen. Men poolbaren hade öppet. Men där var det ännu dyrare så på eftermiddagarna blev det bara ett par simtag runt poolen, en öl och en god bok på altanen.

På kvällarna samlades vi för att gå och äta. Men det fanns bara en riktig restaurang och den var sådär.

Därför åkte några in till Corralejo och några stannade på hotellet. En kväll hade vi i alla fall en gemensamhetskväll med medlemsmöte. Vi träffades på en stor altan, alldeles utanför vårt rum, med lite vin, öl och snacks. En mycket trevlig kväll med mycket støj och glam. Men det var ingen som klagade så vi måste ha skött oss bra i alla fall.

Lanzarote

En dag tog vi båten över till Lanzarote. Jag hade fått för mig att köpa en ny spansk gitarr. Vi sprang hela stan runt inte en enda musikaffär på hela ön. Det var bara att åka tillbaka igen utan gitarr och tur var väl det för den rackarn skulle också hem till Sverige och sitta med en gitarr i knäet hela resan hade nog inte varit någon höjdare.

Men staden på Lanzarotes sydligaste udde var sevärd och nu kan man skryta med att både varit på Fuerteventura och Lanzarote på samma resa. Båtresorna mellan öarna var också en fin upplevelse. Lugnt och skönt även om det blåste lite så var det en fin tur. Så här i efterhand tycker jag det var synd att vi inte hann med att åka med "Blue Delfin". En catamaranbåt med undervattensfönster där man kunde få se många fiskarter samt även delfiner som tydligen är vanliga i dessa

farvatten och som gärna följer båtarna. "Men jag tror att det är dresse-rade turistdelfiner".

Snorkling

Den enda som vågade sig på att snorkla var väl den som man minst anade skulle göra det. Han fick väl inte se så många fiskar eller fina rev. Inte heller fick han så mycket saltvatten i ögonen. Och vågorna var max en decimeter höga. Rickard förevisade sin egen tillverkade snorkel. Han simmade till och med under vattnet och dök ner till botten ett flertal gånger. Jag lovar att han gjorde succé inte bara inom gruppen utan även hos dem som satt runt poolen och som aldrig hade sett en laryngektomerad tidigare. Ja han var imponerande.

Nu har jag berättat det mesta som jag och min hustru fick uppleva under veckan. Och som ett litet tack till laryngfonden vill vi säga att en

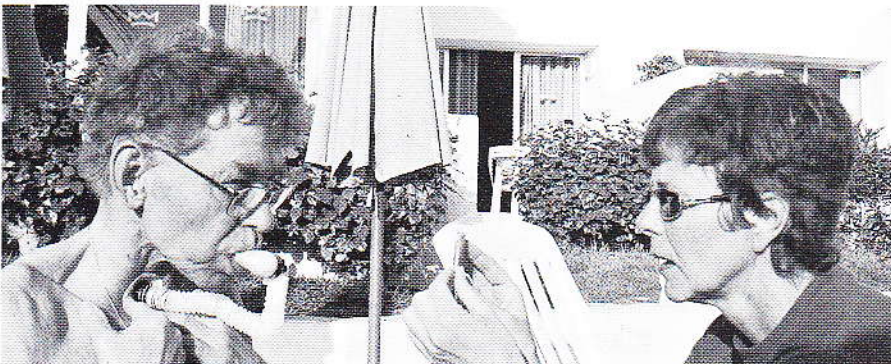
Än en gång förevisar Rickard sin hemmagjorda snorkel

vecka på en varm plats under vinterhalvåret gör att man är en ny och mycket mer energisk människa när man kommer hem. För vår del kan vi säga att utan bidraget från fonden skulle det inte vara möjligt för mig och min hustru att åka med, så tack än en gång.

Jag får väl passa på och uppmana mina medresenärer att till nästa nummer av Lary berätta vad som hände när vi åkt hem.

PS! Jag kan rekommendera Fuerteventura som plats med bra hotell och fina stränder, däremot måste man nog se över reskassan en smula. DS! ■

Gunnar och Marianne Schneider

Här får Rickard hjälp med fastsättningen av sin snorkel av sjuksköterskan Maria

Besök i Estland

Av Birgitta Rosén-Gustafsson

I september 2002 arrangerar Svenska Laryngförbundet en nordisk kongress för laryngektomerade. Förbundet har för avsikt att till denna kongress bjuda in deltagare även från de baltiska staterna.

Genom mitt arbete bl a inom CPLOL (en paraplyorganisation för EU:s logopedförbund) har jag fått kontakt med flera kollegor i Baltikum. I november 2001 reste jag tillsammans med Laryngförbundets ordförande Bo Persson till Tallinn för att knyta närmare kontakter

Eve, laryngektomerad sedan två år, Birgitta Rosén-Gustafsson och Luule Jankovski

Bo Persson, Birgitta Rosén-Gustafsson i Luules behandlingsrum på cancerkliniken

med estniska logopeder och laryngektomerade patienter. Syftet var att informera om kongressen och att bjuda in några baltiska representanter till den kommande kongressen i Sverige.

Fakta om Estland

Estland har ca 1,3 miljoner invånare. Ca 450 000 av dem bor i Tallinn.

Det är bara 10 år sedan Estland blev fritt från den sovjetiska diktaturen. Landet håller så sakteliga på att förvandlas till ett västland. Processen är lång och även om många byggnader i centrum nu är renoverade märks det tydligt att levnadsstandarden för befolkningen är väldigt mycket sämre än här i Sverige. En normal månadsinkomst ligger runt

3000 kronor. Svårast är det för pensionärer som har endast ca 1000 kronor/månad, oavsett tidigare inkomst och utbildning. Det räcker knappt till det allra nödvändigaste. Maten måste inhandlas på de billigaste marknaderna utanför staden och ändå är det svårt att få ekonomin att gå ihop.

Ensam logoped

Logopeden Luule Jankovski är den enda logopeden i Estland som arbetar med laryngektomerade patienter. Hon har en mycket gedigen utbildning. Hon utexaminerades från universitetet 1961 och har sedan i längre och kortare perioder vistats i Moskva för att lära sig om strupcancer och laryngektomi. Luule behärskar ryska helt flytande, såväl i tal som i skrift. I Estland finns ca 300 000 ryssar och därför är kunskaper i ryska en nödvändighet för att klara jobbet med de laryngektomerade.

Luule arbetar på Cancer Center i Tallinn. Det är det enda sjukhuset i Estland där laryngektomier utförs. Patienterna kommer från hela landet och vistas i långa perioder på sjukhuset för att genomgå strålningsbehandling. Luule arbetar i ett team, som förutom logoped består av kirurger och sjuksköterskor.

Luule träffar alltid patienterna

Utsikt över ett snöigt Tallinn en novemberdag 2001

före operationen för att infomera om vad den kommer att innebära för talförmågan. Ofta är Aino Mosjakova - laryngektomerad för 17 år sedan trots att hon aldrig rökt - med vid besöket. Med sin positiva utstrålning och entusiasm är hon en bra förebild för patienterna, menar Luule.

Patientbesök

Sedan flera år tillbaka sker behandlingen av patienterna i grupp, där erfarna matstrupstalare medverkar för att visa upp positiva exempel för de som är nyopererade. Vid vårt besök var det 8 patienter med i gruppen. Luule gick igenom olika övningar i matstrupstal där hon sade före och gruppdeltagarna fick säga efter, en och en. Några helt nyopererade hade väldigt svårt att åstadkomma ljud. Eftersom man gick laget runt var det bara att försöka, med Luules hjälp. Det rädde en mycket positiv och öppen atmosfär mellan Luule och patienterna.

Bland gruppdeltagarna var alla – utom Aino – f d storrökare. En rysk man tog rekordet. I 49 år hade han rökt två paket cigaretter om dagen!

I Estland laryngektomerar ca 30 personer/år. Hos 15-20 av dem för-

söker man sätta in röstventiler men det är inte alltid det lyckas. Dessutom är tillgången på ventiler och tillbehör begränsad till ca 10 personer per år. Patienten måste betala 10% av kostnaden för utrustningen själv. I Estland är det många som inte har råd med det. Luule berättar att hon "förlorar" en del patienter som av ekonomiska skäl inte kan köpa stomaskydd mm och därför inte vågar besöka sjukhuset igen. Röstgeneratorer finns knappast heller och till de få som finns saknas reservdelar.

Hjälpbrevet är mycket stort!! Här borde finnas möjligheter för oss i Sverige att bidra.

Besöket i Estland var givande på många sätt men också omvälvande. Det resulterade bl a i att Luule tillsammans med en av sina patienter kommer att få resa till Sverige i september. Dessutom kommer en logoped från Lettland att bjudas till den nordiska kongressen. ■

Birgitta Rosén-Gustafsson
Ordförande
Svenska Logopedförbundet

Nyopererade patienter övar med Luule.

Besök på sjukhusens onkologavdelningar

Ivår uppsökande verksamhet att få kontakt med ÖNH-patienter, som vi hoppas så småningom skall bli medlemmar inom SLF, har undertecknad tillsammans med en representant från Umeå-, Göteborg- samt Stockholmsföreningarna besökt Norrlands Universitetssjukhus, Sahlgrenska i Göteborg och Karolinska (Radiumhemmet) i Stockholm.

Vi har blivit väl mottagna, samt fått ta del av "strålningsmaskineriet" som var mycket intressant. Vår förhoppning är att vi via personalen

på dessa avdelningar skall nå fram till patienterna och ge dem information om att Svenska Laryngförbundet med dess lokalavdelningar finns till och att de är välkomna till oss.

Samtidigt överlämnades våra nya broschyrer, tidningen LARY m.m.

Fortsättning följer på resterande onkologmottaningar i landet.

Fler besök är planerade på onkologavdelningarna. Om detta kommer jag att rapportera senare.

Bo Persson

Dem ska vi fira...

Denna evigt unga dam firade sin 75-årsdag den 27 februari. Hon blev medlem redan 1965. Hon blev kassör redan 1976 och sekreterare 1980. Hon varit studieorganissatör under nästan 30 år och varit styrelseledamot oavbrutet från 1976.

Hon har sett åtskilliga styrelsemedlemmar komma och gå.

Hedersmedlem, kanske den som är mest värdig, blev hon 1991.

Måtte hon leva i 100:e år.

En riktig eldsjäl som varit med i många år firar i dagarna sin 60-årsdag. Gunilla Beling, logoped vid Akademiska sjukhuset och styrelsemedlem i SLF sedan många år. Hon är en av stöttepelarna i Uppsalaföreningen och den som håller i trådarna vid deras talkurser på Gysinge varje år. Ja! må hon leva!

Båda dessa damer firades med en middag och presenter efter styrelsemötet den 28 februari.

Bo Persson överlämnar en liten grattisgåva till Gunilla, 60 år och Siv 75 år. Ja må dom leva. Hurra.

Invitation till limerick!

Som du kanske redan sett finns det ett par limerickar någonstans i detta nummer. De har återupptäckts under arbetet med historieskriften till 35-årsjubileet och de har förekommit i äldre årgångar av Lary.

Redaktionen inbjuder nu till en limericktävling. Temat för limericken ska ha anknytning till våra handikapp. Vi håller tävlingen öppen tills vidare. Redaktionen är enväldig domare och bidrag införda i Lary belönas med en liten bunt av Carl Antons fina korrespondenskort.

I Nationalencyklopedin står det så här om limerick (efter grevskapet och orten Limerick, Irland; det finns dock ingen fullgod förklaring till benämningens uppkomst), en femradig skämtvers av brittiskt ursprung. Rad 1, 2 och 5 består av nio à tio stavelser och rimmar inbördes liksom rad 3 och 4, bestående av sex stavelser. Ett vanligt mönster är att rad 1 presenterar en person och hans eller hennes hemvist. I rad 2 ges en karaktäristik eller tecknas en situation. Detta utvecklas i de följande raderna, med en överraskande effekt i rad 5 – komisk, absurd, eller hos många odlare av genren vågad eller rentav skabrös. Absurditeten fanns redan hos den förste berömde utövaren, Edward Lear, som dock aldrig använde benämningen limerick och som ofta lät sista raden helt enkelt bli en variant av den första:

**There was an old man of Cape Horn.
Who wished he had never been born;
So he sat on a chair
Till he died in despair,
That dolorous man of Cape Horn.**

LIMERICK

**En nyfrälst laryng ifrån Vika
stod i ett kärr och predika'.
Grodorna som
där lagt sin rom
sa 'vi låter ju alldeles lika.**

**En struphuvudlös ifrån Sala
fick inte lära sig tala
Ty tanten höll låda
så det räckte för båda
och följderna, dom blev fatala.**

"källa Larys 25 årsskrift"

Svar på frågor till Doktors spalt

Docent
Richard
Kuylenstierna

Fråga 1

Jag har känt mig lite trött och nere under hösten och vintern. Så jag tänkte försöka med något som enligt reklamen är uppiggande. Hälsokostaffären rekommenderade ett Ginsengpreparat "Gerimax".

Samtidigt frågade dom om jag hade tog någon medicin. Jag svarade att jag tog Levaxin. Då rekommenderade expediten att jag skulle rådfråga en läkare därför att Levaxin och Ginseng kanske inte var så bra tillsammans. Är det så?

Pillertrillaren.

Svar 1

Vitaminer och uppiggande mediciner kan säkert vara motiverat att ta under den mörka årstiden. Man kan givetvis fråga sig om de mediciner vi tar mot sjukdomar påverkas av

kosttillskott, vitaminer, ginsengpreparat etc. Jag har försökt ta reda på detta och kan inte finna att exempelvis ginsengpreparat skulle påverka upptaget av t ex sköldkörtelhormon (Levaxin). Du kan således lugnt fortsätta med Din ginsengmedicinering utan att oroa Dig för att Ditt hormonpreparat skulle underdoseras. Det finns en del mediciner som faktiskt påverkar upptaget av Levaxin, t ex järnpreparat, kalciumtabletter och också syraneutraliserande mediciner. Tar man dessa preparat tillsammans med Levaxin kan det vara nödvändigt att justera Levaxinmedicinen något. Detta bör givetvis ske efter provtagning och analys av hormonnivåerna i blodet.

Fråga 2

Jag är laryngektomerad sedan drygt fem år. Jag har en del funderingar om hur näsan fungerar. Att jag blir snorig då jag av någon anledning blivit tårögd kan jag förstå. Däremot tycker jag det är lite underligt att snoret rinner till då jag böjer ner huvudet exvis då jag ska knyta skorna. Samma sak händer då jag äter en oredd soppa och om jag äter något riktigt gott. Hur hänger det ihop?

Ragnar

Svar 2

Om jag har förstått frågan rinner det ur näsan när Du böjer Dig framåt och Du undrar hur näsbihälorna fungerar när man är laryngektomerad och således inte har någon förbindelse mellan svalget och luftstrupen. Jag har träffat enstaka patienter med Dina besvär som också varit laryngektomerade. Det förefaller som om den nedsatta förmågan till tryckutjämning kan leda till att vätska samlas i framför allt de stora bihålorna vid sidan av näsan. Dessa öppnar sig via tunna kanaler på båda sidor till näsan och lutar man sig framåt kan tunn vätska rinna från bihålorna ut till näsan och vidare. När ögonen tåras rinner tårvätskan i en fin kanal till främre delen av näshåligheten på bägge sidor och kan också tömma sig på samma sätt ut genom ytternasan. Förklaringen är således att laryngektomin försvårar tryckutjämning och därigenom gasutbytet i mellanansiktets bihålor, vilket kan bidra till att vätska ansamlas här som Du sedan märker av då Du lutar Dig framåt. Teoretiskt kan man tänka sig att den här vätskan skulle kunna bli infekterad och att man således skulle riskera en ökad benägenhet att få bihåleinflammation. Trots detta tycker jag att det är ovanligt att se bihåleinflammation hos patienter som är laryngektomerade.

Några reflexioner kring La Kryss 4

Igen en förkortning som kanske tarvar en förklaring. Nyckeln var "Blev SLT" med lösningen Esselte. Det är ju lite ovanligt att man gör förkortningen längre. SLT stod för AB Sveriges Litografiska Tryckerier. Esselte har numera avvecklat tryckerirörelsen och är enbart ett kontorsvaruföretag. Efter köpet av tyska Leitz för några år sedan är Esselte världens största företag i branschen.

Nyckeln "Använder jungfru" ledde till ordet "Stensättare". Ordet jungfru är ganska användbart. Enligt Svensk Ordbok finns hela 5 olika betydelser:

1. Kvinna som aldrig haft sexuellt umgänge.
2. Kvinna som yrkesmässigt sköter (större) hushåll.
3. Rymdmått motsvarande en knapp deciliter.
4. Ett handredskap för stötning vid stensättning.
5. Rund träskiva med urgröpt kant som används för att fästa tåg eller vant till skrovet.

Ragnar

Rätt lösning på LA Kryss 4

Det blev storslam för Småland den här gången. Första pris går till Kurt Norrman i Oskarshamn. Andrapristagare blev Gun-Marie Björk, Jönköping och den tredje vinnaren blev Kjell Wettergrund, Ljungby. Redaktionen reser sig upp och bockar och niger.

	OSTE	HÄLLSINGÅR	E	KANT	UFO	DM	REP	U	ELIS	V	VAR	FRAGA	
	→	H	J	U	L	E	N	→	S	T	A	R	→
	S	A	D	SOM	M	E	D	E	L	H	A	V	S
LÄRAR	L	R	KÄRSE	R	D	O	L	D	T	Y	V	A	R
MEJ	L	A	P	P	S	E	R	E	D	E	E	↓	
MEJ	D	R	A	P	K	O	N	S	T	E	↓	D	
J	↓	J	↓	D	E	M	R	H	Y	D	E	O	
N	U	→	A	R	→	D	E	T	→	L	J	U	
KLAD	L	G	O	M	A	C	H	E	L	L	H	O	
ÄR	G	E	G	A	M	O	J	A	R	E	L	A	
F	R	O	S	S	N	I	N	G	A	R	E	D	
SPE	A	K	T	I	N	L	A	L	O	E	↓	E	
STAL	N	A	A	N	T	A	L	I	F	Ö	R	V	
SEPP	S	I	N	I	A	N	M	U	F	I	E	↓	
O	F	I	N	T	T	A	T	T	I	N	G	↓	
ANEN	O	I	L	T	T	A	R	E	I	N	A	T	
S	T	E	N	S	A	T	T	A	R	E	I	N	
TUTAR	S	I	G	N	A	L	E	R	A	R	A	R	
RYCK	H	G	Å	Ö	L	T	L	E	↓	D	↓	J	
ADENS	J	E	M	K	N	A	R	A	N	A	T	H	
B	U	R	E	N	A	G	N	A	R	N	A	U	
MIL	L	C	O	N	G	A	V	G	E	R	S	E	

FOR FRAM MED FRAM
TÄ-ÖNT
GIPS
SES MED KYSS OCH BOLL
FALSK &
ÖKÄND
SAND-DYN
BORDE INTRES-SERA HERR ROSEN-GREN
TILL-FÄLLIG MUSIK
NYTTA
ÄR SVART OCH HÄRD APA
SON
OR
ÄR VÄL MISSAD LYRA
GAMMAL GREK
MÄTA DJUP
KAN GNAGA TENN
LAG
ANTI-LOP
TENNIS-SEE
RYSSJA MED BÅDE A & E
MAUNO
GJORDE SMED
BÄR PÅ ARV
SOM SEC
SKAM SES MED ENSAK
SER VÄL UPP
LITEN PLATT RUND
BLÅSA
PLAN LITE GRÄNN
HJÄLPER IBLAND SÄDANA
TOYS "R" EFTER
RÄCKA
DAO
GAM-MALT VEM
BOG VINDTÄTT PLAGG
KAN HA VARDE
UPP-REPADE ABBA
SING. ÄNNU KORTARE
SÄNDS ÖVER ITALIEN
KREDIT IN-BJUDAN
DANSADE HOS IBSEN
AN-TECK-NINGAR
KNAL BORT-FORD
FÖRR FÖR BANK ÖSTADIGA
GOTT BETYG
GJORDE MAN MANDEL
ANK-HANE
NÄRA KRYSS-FLODEN
AN-SLAG
DÄR LIGGER KASTRUP
HETER KANSKE CREMEN
TYST HJÄLP GUDINNA
BORDE GLÖMSK VÄL SÖKA
SMIN-KAD
VATTEN-STÄNDS-MATARE
SES MED NAD
SIGNA-LERAR
DEN FÖR-ADLAR
BRUKAR NI VARA
KÖR OFÖR
KAN MAN SLÅ KNUT PÅ
KAN MAN I GOTET DOCKA
AN-LITAD
VIRKE KRYSS-FÄGEL
SKORPA
RAKEL-SYSTEM
KORT LO-GARITM SVARS
KAN STA FÖR SITT ÖMVÄNDA
AS
ULLEVI
KAN KO VARA
LÄGGS PÅ BURK
DAME PÅ TV
HÖRS FRÅN STOL
BILD-ERNA

RAGNAR SARIN

PÅSKÄGGSTRA KRYSS. Lösningen på krysset kan skickas till Svenska Laryngförbundet, Barks Väg 14, 170 73 Solna före den 15 maj 2002. Märk kuvertet "Påskäggsstra Kryss". Först öppnade rätta lösning belönas med en lott från Cancerfondens Rikslotteri. Andra pris är 8 vykort med motiv av Carl-Anton, tredje pris är 6 vykort. Rätt lösning på krysset och pristagarnas namn publiceras i Lary nr 2/02.

Namn:.....
 Adress:.....
 Postnr:.....
 Postort:.....

SVENSKA LARYNGFÖRBUNDET

läns och regionalföreningar

med kontaktpersoner

Laryngföreningen Dalarna

PER TESTAD
Kung Magnigatan 19, 791 51 Falun
Tel: 023-267 17

Laryngföreningen Gävleborg

SIV BAGLIEN
Oxtorget 1 B, 2 tr.
826 32 Söderhamn
Tel & Fax: 0270-164 59
Mobil: 070-548 60 39

Norra Sveriges Laryngförening Umeå

BO PERSSON
Övre Hantverksgatan 20A
831 86 Östersund
Tel: 063-12 30 41
Mobil: 070-512 51 96
E-post: bo.persson.laryng@telia.com

Hallands Laryngförening

ULLA KARLSSON
Betelvägen 10, 302 30 Halmstad
Tel: 035-10 21 23

Stockholms Läns Laryngförening

GUNNAR SCHNEIDER
Henriksdalsringen 45, 131 32 Nacka
Tel&Fax: 08-615 03 24
E-post: schneider@chello.se

Sydöstra Laryngföreningen

KJELL ANDERSSON
Rättarvägen 4, 612 31 Finspång
Tel: 0122-155 47
E-post: kjell.sven-olof.andersson@spray.se

Södra Sveriges Laryngförening

LENNART JOHANSSON
Per Albin Hanssons väg 56 B,
214 63 Malmö
Tel: 040-96 23 40

Laryngföreningen Göteborg

Box 12053, 402 41 Göteborg
GÖSTA JORHEDE
Lilleby Bäckedalsvägen 99
423 49 Torslanda
Tel & Fax: 031-56 35 41

Uppsala Laryngförening

STIG JOHANSSON
Tunagatan 37 D, 753 37 Uppsala
Tel: 018-25 28 63

Västmanlands Laryngförening

KAARLO VUOLLE
Lerkärllsgatan 10, 732 51 Västerås
Tel: 021-41 74 76

Laryngföreningen i Örebro och Värmlands Län

STEN-OVE PETTERSSON
Styrbordsgatan 12, 652 27 Karlstad
Tel: 054-21 87 35

KAPITEX

Trachinaze+Plus

Stomafiltret utan klister – det bästa för dig och din hud. Renar, värmer och fuktar luften, skapar ett bra andningsmotstånd. Lämpligt för dig med känslig hud, och för dig med djupt liggande stoma. Enkelt att använda, diskret och lättburet. Fungerar även med röstventil.

Önskar du mer information, ring eller skriv till logoped Lena Lageson.
Kapitex Scandinavien, Karlsrovägen 39, 302 35 Halmstad, Telefon/Fax: 035 / 10 46 49

E-Mail: lena.lageson@telia.com

www.kapitex.com

POSTTIDNING B
Svenska Laryngförbundet
Barks väg 14
170 73 SOLNA

PROVOX[®] *FreeHands HME*[™]
Tracheostoma Valv for tal med fria händer

*...höjer din livskvalitet
efter totallaryngektomi*

*Provox FreeHands HME är patentsökt.
Provox är ett registrerat varumärke ägt av Atos Medical AB, Sverige.*

ATOS
MEDICAL
A Perbio Science Company

Atos Medical AB
P.O. Box 183, SE-242 22 Hörby

Tel: 0415-198 00, Fax: 0415-198 98
E-mail: info@atosmedical.com